

Reisverslag studie en voorbereidingsreis Tunesië
24 Augustus tot 13 September 2017
Martin Voorbij

Er heerst al weken een hittegolf rondom de Middellandse zee. Temperaturen van 40 graden zijn gewoon, op sommige plaatsen wordt zelfs 50 graden gemeten. Na mijn eerdere ervaring met dergelijke temperaturen ga ik met een beetje vrees maar met goede moed op reis met de auto. Bestemming Tunesië.

stadsbeeld in Ben Arous

Waarom Tunesië? Nou, eigenlijk een beetje met toeval. Ik werd uitgenodigd door een Amsterdamse kunstenaar die al ruim 10 jaar mee doet met het project 'Show Your Hope'. En hij was teruggekeerd naar zijn land van oorsprong. Hij stelde me voor een selectie in Tunesië te maken. Toen ik vroeg waarom had hij een hand vol goede argumenten. (bijvoorbeeld: aandacht voor de Nobel vredesprijs, aandacht voor het 50 jarig bestaan van de kunstenaars vereniging, aandacht voor de enige democratie in de Arabische wereld die nog functioneert, een pluim voor de moed van de terugkeerders, die terug gaan om hun land verder te helpen, het is een brug naar de Arabische wereld voor het mondiale project Show Your Hope, veel hulp van vrienden en bevriende kunstenaars, en zo verder)

Zodoende. Eerder heb ik dergelijke selecties gemaakt in Berlijn, Slovenia, Macedonië, Nederland en India. Dit zijn allemaal prima argumenten om een programma in Tunesië op te zetten. Het doel is om een 80 tal kunstenaars uit te nodigen deel te nemen aan een project over hoop. Om daarmee een hedendaagse selectie samen te stellen die het land weerspiegelt via de kunst en deze naar een breed publiek presenteren. Dit is niet de eerste reis ter voorbereiding van de uiteindelijke presentatie. Wel is het een van de belangrijkste: er moeten spijkers met koppen geslagen worden, de voorbereiding nadert zijn einde, de praktische uitwerking moet gaan beginnen. Altijd een spannend moment.

Het kunst programma waar ik het in het begin aan refereerde heet Show Your Hope. Maar wat schetst mijn verbazing? Iedere keer als ik in Nederland spreek over het nieuwe programma krijg ik vreemde reacties. Tunesië? Waar is dat? Dat ligt toch naast Marokko? Wat? Waarom? Dat is toch islamitisch, vrouwonvriendelijk, jihadistisch, is het daar niet gevaarlijk? De reacties zijn erg vaak negatief en nog vaker onverschillig of niet aanwezig. Het schokte me te realiseren hoe weinig men in Nederland weet van Tunesië. Niet weten kan gebeuren maar erger nog: Het wordt binnen een handomdraai op een hoop geveegd met Syrië of Libië of de gehele Arabische wereld. Alsof men liever foute informatie wil accepteren dan toegeven dat er geen interesse bestaat en er daarom geen gefundeerde mening over die regio is. Er bestaat blijkbaar ook geen behoefte aan interesse.

Waarmee ik meteen kan komen tot de noodzaak van het programma wat nu voorbereid wordt en in de lente van 2018 moet gaan plaats vinden. Leuk voor Tunesische kunstenaars, leuk voor het Tunesische publiek die het gaan meemaken, maar keihard noodzakelijk voor de Nederlandse publiek en de Nederlandse kunstwereld; om betrokkenheid te tonen bij ontwikkelingen die, toen

Nieuwe deelnemende kunstenaars aan het programma Show Your Hope

dergelijke ontwikkelingen hier plaats vonden, ze een opmaat bleken te zijn voor vrijheidsbeleving, autonome ontwikkeling en brede acceptatie van vrijheden in het algemeen en in de hedendaagse kunsten in het bijzonder.

Ook daarom is de bijdrage van het Gerbandy Cultuurfonds uitermate geapprecieerd. Het is een studiereis met als doel de opgedane ervaringen breed om te zetten in tastbaar programma en dat programma is door deze reis met flinke stappen vooruit gegaan.

Voor vertrek halen we eerst 18 grote schilderijen opgehaald van Chokri Ben Amor. Deze stonden in Hasselt, België bij een vriend opgeslagen. Hij is terug verhuisd naar Tunesie maar hoe krijg je grote schilderijen verscheept? Eindelijk was hier de oplossing.

De reis met de auto heeft ook veel inzicht gegeven in het functioneren van de douane afwikkelingen. Het leidde o.a. tot een direct gesprek met de directeur van de haven, een vriend van een vriend... Waar dat wel niet goed voor kan zijn?

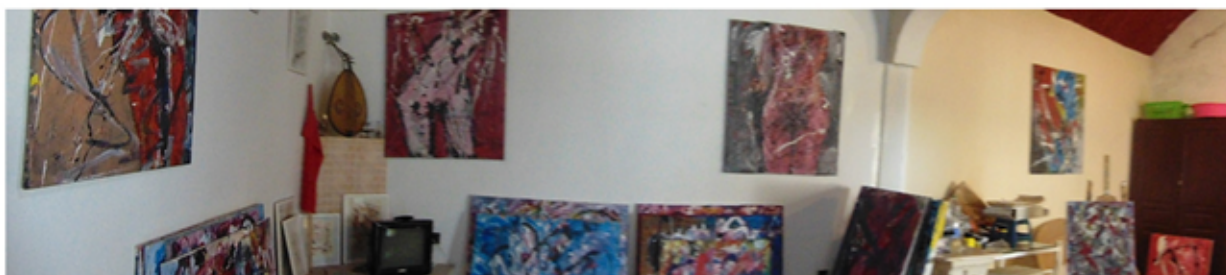
De eerste dagen: afspraken in Tunis o.a., met enkele kunstenaars die eerder hun werken hebben afgemaakt in Kunstencentrum Ben Arous en een afspraak over een kids/school programma met Sarah Ben Aissa, o.a. werkzaam voor Association Artiste Magrebines.

De volgende dagen zijn doorgebracht in de regio van Kelibia. Hier waren 5 kunstenaars uitgenodigd en hier hebben we ook gesprekken gevoerd en overeenkomsten gesloten met regionale kunst organisaties en met medewerkers van het ministerie van cultuur. Het betreft hier vooral gesprekken ten behoeve van de coordinatie van de nationale tournee, plus de sponsormogelijkheden. Alle sponsoring die in Tunesie gevonden word kan alleen maar geaccepteerd worden door een Tunesische organisatie. Bij deze hebben we een partner gevonden waar we veel vertrouwen in hebben. Deze organisatie RidArt zal de nationale tour coördineren en aanvullen met urban culture activiteiten.

Ik overnacht in een toeristen appartement van een vriend van Chokri. Deze man, Mohammed Ammar treedt op als sponsor en geeft de accommodatie gratis en met alle egards.

Inmiddels is het offerfeest begonnen, dus de afspraken met de 15 kunstenaars die we zouden ontmoeten in de kuststeden Sfax, Mahdia en Sousse werden nog al eens veranderd. Des al niet te min hebben we in de volgende 4 dagen deze 3 steden bezocht. Hierbij hebben we 6 schilderijen opgehaald, drie nieuwe kunstenaars uitgenodigd en met 4 kunstenaars een afspraak gemaakt voor het inleveren van hun beeld dat nu nog niet af was. We overnachten ondertussen in accommodaties van collega's van Mohammed Ammar. Hij blijft op de hoogte waar we zijn en belt zijn vrienden/collega's die appartementen te huur hebben. Overal slapen we gratis.

de meegenomen schilderijen van Chokri Ban Amor bij hem thuis

We gaan weer terug richting Tunis. De familie van Chokri woont daar nog en we zullen daar iedere dag eten. Ondertussen slaap ik in zijn oude atelier, in dezelfde buurt als zijn familie. Er staan nog diverse afspraken op de kalender: zo spreken we met mogelijke sponsors. Bij het vorige bezoek hadden we al kennis gemaakt. Deze keer was het een vriendschapsbezoek. Maar het aanhalen van dergelijke sociale contacten kan vruchtbaar zijn op de langere termijn. Ook hebben we een afspraak bij onze partner organisatie UATP. Hier liggen 18 schilderijen op ons te wachten. Probleem is dat Tunesische schilderijen een toestemming van het ministerie nodig hebben om het land te verlaten. Omdat UATP zowel partner in dit programma is als ook in de commissie zit die het ministerie adviseert deze wet te schrappen, is het voor UAPT nu onmogelijk om niet de officiële weg te bewandelen. We spreken af de data van de schilderijen uit te wisselen zodat UATP een vergunning van deze schilderijen kan aanvragen. Gezamenlijk zetten we in op een presentatie op 20 Maart, bij de opening van een groot nieuw cultureel centrum en tijdens de viering van het 50 jarig bestaan van UATP en tijdens de jaarlijkse maand van de schilderkunst. In Tunis hebben ook nog afspraken bij een 8 tal kunstenaar thuis om hen uit te nodigen voor het programma, of om het panel dat zij vorige keer hebben ontvangen in te leveren. De afspraak bij het ministerie laat op zich wachten. Internet is er meestal alleen in het internet cafe. We besluiten de vrije dag in Bizerte te spenderen. Binnen een half uur introduceert de directeur van het cultureel centrum ons aan een jonge en een oude kunstenaar, die ons verder de stad laten zien, over de geschiedenis vertellen en de uitnodiging aanvaardden deel te nemen aan ons programma. Een fijne stad. We plonzen ook nog even in de zee.

Nog snel wordt de auto een beetje behandeld (kapotte uitlaatpijp) en worden er wat souvenirs ingeslagen voor het thuisfront: keramiek in alle soort en maten en lokale muziek, voordat we weer op de boot stappen. 20 uur plus 2x5 uur in- en uit checken. Toch de moeite waard geweest.

met dank voor de aandacht, waardering en ondersteuning.
en met vriendelijk groet

Martin Voorbij